

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS INFORMACINIŲ IŠTEKLIŲ VALDYMO
ĮSTATYMO NR. XI-1807 1, 3, 4, 5, 6, 7, 18, 22, 30, 39, 43² ir 43³ STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS INFORMACINIŲ
IŠTEKLIŲ VALDYMO ĮSTATYMO NR. XI-1807 1, 2, 5, 6, 43 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 43², 43³ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO Nr. XIII-1871
9 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTU

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Šiuo metu Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme (toliau – Išteklių įstatymas) įtvirtinta prievolė institucijoms, įrašytoms į Saugiojo valstybinio duomenų perdavimo tinklo (toliau – Saugusis tinklas) naudotojų sąrašą¹ (toliau – Saugiojo tinklo naudotojai), savo valdomą įrangą ir duomenis nuo 2022 m. liepos 1 d. laikyti valstybiniuose duomenų centruose, kurie gali būti įrengiami biudžetinės įstaigos arba valstybės valdomos įmonės, kuri yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbi įmonė, patikėjimo arba nuosavybės teise valdomuose duomenų centruose. Tai reiškia, kad Saugiojo tinklo naudotojų valdoma įranga ir duomenys privalo būti laikomi tik Lietuvos Respublikos teritorijoje ir tik valstybinių institucijų, įstaigų ar nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių valdomuose patalpose. Toks modelis nesudaro konkurencingų sąlygų duomenų centrų paslaugų rinkoje bei nesuteikia Saugiojo tinklo naudotojams galimybės duomenų centrų paslaugas įsigyti palankiausiomis sąlygomis. Be to, toks modelis, kaip parodė gyvenimo realijos (pvz., 2020 m. liepos įvykiai, kuomet dėl liūties sutriko E-sveikatos veikimas), neužtikrina svarbių duomenų saugumo.

Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 1, 3, 4, 5, 6, 7, 18, 22, 30, 39, 43² ir 43³ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas) pagrindinis tikslas – sudaryti teisinės prielaidas Saugiojo tinklo naudotojams naudotis privataus verslo teikiamomis duomenų centrų paslaugomis, tarp jų – ir patikimų tarptautinių paslaugų teikėjų teikiamomis informacinių technologijų paslaugomis (toliau – IT paslaugos), tokiu būdu didinant IT paslaugų prieinamumą, kibernetinį saugumą ir sudarant galimybę IT paslaugų teikimui pritaikyti pažangiausias technologijas ir galimybes.

Saugiojo tinklo naudotojų galimybes jų valdomus valstybės informacinius išteklius laikyti valstybiniuose duomenų centruose arba Europos Sąjungos valstybėse narėse, Europos ekonominės erdvės valstybėse ir (arba) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse esančiuose duomenų centruose lemtų šių institucijų valdomų valstybės informacinių išteklių svarbą. Taigi, Saugiojo tinklo naudotojai, prieš priimdami sprendimą dėl jų valdomų valstybės informacinių išteklių laikymo duomenų centruose, privalės jų valdomus išteklius suskirstyti pagal svarbą. Šiuo tikslu Projekte siūloma įtvirtinti nuostatas dėl valstybės informacinių išteklių klasifikavimo atsižvelgiant į duomenų svarbą.

Dar vienas tikslas, kurio siekiama Projektu – papildyti institucijų įtraukimo į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą kriterijus, kadangi šiuo metu į minėtą sąrašą negali būti įtraukiamos institucijos, kurių funkcijoms atlikti yra būtina naudotis Saugiuoju tinklu.

---

¹ Saugiojo valstybinio duomenų perdavimo tinklo naudotojų sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. sausio 3 d. nutarimu Nr. 27 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo įgyvendinimo saugiojo valstybinio duomenų perdavimo tinklo ir valstybinių duomenų centrų valdymo srityse“.

Projektu numatoma, kad siūlomi Išteklų įstatymo pakeitimai, išskyrus nuostatas dėl duomenų centrų, įsigaliojusių 2023 m. sausio 1 d. Nuostatomis dėl duomenų centrų įsigaliojusių numatyti du terminai: 1) š. m. liepos 1 d. įsigaliojusių Išteklų įstatymo pakeitimai dėl prievolės valstybės informacinių išteklių, kurių sąrašą tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė, kopijas laikyti ne Lietuvos Respublikos teritorijoje esančiuose duomenų centruose siekiant užtikrinti šių išteklių prieinamumą karo, nepaprastosios padėties, ekstremaliųjų situacijų ar kitų krizių atvejais (šios nuostatos įgauna ypatingą aktualumą Ukrainos įvykių fone); 2) 2024 m. liepos 1 d. įsigaliojusių Išteklų įstatymo pakeitimai, kurie Saugiojo tinklo naudotojams suteiktų teisę naudotis verslo teikiamomis privačių duomenų centrų paslaugomis – šių nuostatų įsigaliojimą siūloma atidėti siekiant tinkamai suvaldyti galimas rizikas ir pradėti saugiai naudotis minėtomis paslaugomis. Atsižvelgiant į tai, kartu su Projektu teikiamas Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 1, 2, 5, 6, 43 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 43², 43³ straipsniais įstatymo Nr. XIII-1871 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Pakeitimo projektas, abu kartu – Įstatymų projektai), kurio tikslas – nukelti privalomą naudojimąsi valstybinių duomenų centrų paslaugomis terminą iki 2024 m. liepos 1 d.

Projektas parengtas įgyvendinant:

1) Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 5.1.16 papunktyje numatytą veiksmą „*Pateikti Vyriausybei pasiūlymus dėl valstybės informacinių išteklių valdymo teisinio reguliavimo, suteikiant galimybę pasinaudoti rinkoje egzistuojančiais sprendimais*“;

2) Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos komiteto Aukštųjų technologijų, inovacijų ir skaitmeninės ekonomikos pakomitečio siūlymą įvertinti galimybę tam tikrų duomenų kategorijoms naudoti privataus verslo teikiamas duomenų centrų paslaugas (2021 m. kovo 8 d. posėdžio protokolas Nr. 108-PP-4).

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektų iniciatorė – Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Įstatymų projektus parengė Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Skaitmeninės darbotvarkės departamento (direktorius – Arūnas Cijūnaitis, tel. 8 687 29 438, el. p. arunas.cijunaitis@eimin.lt) Skaitmeninės politikos skyriaus (vedėja Aušra Kumetaitienė, tel. 8 610 16 325, el. p. ausra.kumetaitiene@eimin.lt) vyriausioji specialistė Renata Tracevičienė, tel. 8 659 28 866, el. p. renata.traceviciene@eimin.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Dėl duomenų centrų

Remiantis Išteklų įstatymo nuostatomis, visi Saugiojo tinklo naudotojai savo valdomą įrangą ir duomenis privalo laikyti valstybiniuose duomenų centruose, kurie gali būti įrengiami biudžetinės įstaigos arba valstybės valdomos įmonės, kuri yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbi įmonė, patikėjimo arba nuosavybės teise valdomuose duomenų centruose. Tai reiškia, kad Saugiojo tinklo naudotojų valdoma įranga ir duomenys privalo būti laikomi tik Lietuvos Respublikos teritorijoje ir tik valstybinių institucijų, įstaigų ar nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių valdomuose patalpose. Taip pat Vyriausybei arba jos įgaliotai institucijai pavesta patvirtinti valstybinių duomenų centrų sąrašą, techninius reikalavimus, taikomus valstybiniam

duomenų centrams, valstybinių duomenų centrų naudotojams teikiamų paslaugų teikimo sąlygų aprašą ir institucijų valdomų serverių ir (arba) registrų ir valstybės bei kitų informacinių sistemų įrangos ir duomenų perkėlimo į valstybinius duomenų centrus sąlygas, planą ir terminus.

Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 1, 2, 5, 6, 43 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 43², 43³ straipsniais įstatymo Nr. XIII-1871 9 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad valstybinių duomenų centrų naudotojai pradeda naudotis valstybinių duomenų centrų paslaugomis ne vėliau kaip per trejus metus nuo jų įtraukimo į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą dienos. Didžioji dalis institucijų į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą įtrauktos nuo 2019 m. liepos mėnesio. Tai reiškia, kad nuo 2022 m. liepos 1 d. Saugiojo tinklo naudotojai jų valdomą įrangą ir duomenis privalo laikyti valstybiniuose duomenų centruose.

Dėl duomenų klasifikavimo

Šiuo metu valstybės informaciniai ištekliai skirstomi į ypatingos svarbos, svarbius, žinybinės svarbos ir kitus valstybės informacinius išteklius. Šių išteklių svarbos įvertinimo tvarką nustato Vyriausybė, o rengia Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija.

Dėl įtraukimo į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą kriterijų

Šiuo metu Išteklių įstatymo 43² straipsnio 2 dalyje įtvirtinti trys institucijų įrašymo į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą kriterijai.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Dėl duomenų centrų

Atsižvelgiant į tai, kad Saugiojo tinklo naudotojai valdo skirtingos svarbos valstybės informacinius išteklius, Projektu siekiama atsisakyti šiuo metu Išteklių įstatymo 43³ straipsnio 1 dalyje įtvirtintų nuostatų, kad visi Saugiojo tinklo naudotojai savo valdomą įrangą ir duomenis privalo laikyti valstybiniame duomenų centre. Prievolę valstybės informacinius išteklius laikyti valstybiniame duomenų centre siūloma nustatyti tik tiems Saugiojo tinklo naudotojams, kurie valdo ypatingos svarbos ir svarbius valstybės informacinius išteklius, t. y. šie Saugiojo tinklo naudotojai ir toliau savo valdomą įrangą ir duomenis privalės laikyti tik Lietuvos Respublikos teritorijoje ir tik valstybinių institucijų, įstaigų ar nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių valdomuose patalpose.

Siekiant sudaryti konkurencingas sąlygas duomenų centrų paslaugų rinkoje bei suteikti Saugiojo tinklo naudotojams galimybę duomenų centrų paslaugas įsigyti palankiausiomis sąlygomis, Projektu siūloma Saugiojo tinklo naudotojams, kurie valdo vidutinės ir mažos svarbos valstybės informacinius išteklius, suteikti teisę jų valdomus išteklius laikyti Europos Sąjungos valstybėse narėse, Europos ekonominės erdvės valstybėse ir (arba) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse esančiuose duomenų centruose. Tai reiškia, kad vidutinės ir mažos svarbos valstybės informacinius išteklius valdantiems Saugiojo tinklo naudotojams stipriai išplečiamas ratas duomenų centrų, kur jie galėtų laikyti savo valdomus išteklius: tai galės būti ir valstybės valdomų įmonių, kurios nėra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės, turimi duomenų centrai, ir savivaldybių institucijų, įstaigų ar įmonių valdomi duomenų centrai, ir verslo valdomi duomenų centrai kaip Lietuvos Respublikos teritorijoje, taip ir užsienio valstybių teritorijose. Taigi, Saugiojo tinklo naudotojams suteikiama galimybė naudotis ir patikimų tarptautinių paslaugų teikėjų teikiamomis IT paslaugomis, tokiu būdu didinant IT paslaugų prieinamumą, kibernetinį saugumą ir sudarant galimybę IT paslaugų teikimui pritaikyti pažangiausias technologijas ir galimybes. Tam, kad vidutinės ir mažos svarbos valstybės

informaciniai ištekliai būtų laikomi saugiai, minėti duomenų centrai turės atitikti ekonomikos ir inovacijų ministro patvirtintus techninius ir organizacinius reikalavimus; šiame teisės akte, kaip ir dabar, bus įtvirtintas nustatytų reikalavimų įgyvendinimo kontrolės ir atitikties vertinimo mechanizmas: t. y. duomenų centrų valdytojai privalės organizuoti patalpų atitikties nustatytiems reikalavimams vertinimą; vertinimo išvadą turės pateikti duomenų centrų vertinimo kvalifikaciją turintys specialistai vadovaudamiesi visuotinai pripažintų tarptautinių organizacijų duomenų centrų vertinimo reikalavimais.

Ukrainos įvykių fone ypatingą svarbą įgavo Projekto siūlymas Vyriausybės patvirtintų valstybės informacinių išteklių kopijas laikyti ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, bet kituose Europos Sąjungos valstybėse narėse, Europos ekonominės erdvės valstybėse ir (arba) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse esančiuose duomenų centruose. Šiomis nuostatomis siekiama užtikrinti svarbiausių valstybės informacinių išteklių veikimą, jei karo, nepaprastosios padėties, ekstremaliųjų situacijų ar kitų krizių atvejais būtų prarasta prieiga prie šių išteklių Lietuvos Respublikos teritorijoje. Siekiama, kad užsienyje būtų laikomos ne tik duomenų kopijos, kadangi vien duomenų kopijų valstybės informacinių išteklių veiklai atkurti nepakaks; tam turi būti įrengtos veiklos atkūrimo vietos, kuriose turėtų būti visa registrų ir valstybės bei kitų informacinių sistemų įrangą (programinę ir techninę) atitinkanti įranga.

Paminėtina, kad, siekiant užtikrinti saugų naudojimąsi verslo teikiamomis duomenų centrų paslaugomis ir atsižvelgiant į naujausius Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymų pakeitimus, numatoma tikrinti perkančiųjų organizacijų, veikiančių srityse, kurios laikomos nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbių ūkio sektorių dalimi, ar valdančių ypatingos svarbos informacinę infrastruktūrą, pirkimus, kurių pagrindu susidarytų aplinkybės, nurodytos Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 13 straipsnio 4 dalies 1 punkte (susijusios su sandorio šalies prieiga prie duomenų), o perkančiosios organizacijos, veikiančios gynybos srityje, valdančios ypatingos svarbos informacinę infrastruktūrą, veikiančios srityse, kurios laikomos nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbių ūkio sektorių dalimi, ar įrašytos Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą, atlikdama paslaugų pirkimus, kurių objektų BVPŽ kodai nurodomi Vyriausybės tvirtinamame sąrašė (numatoma, kad tai apimtų ir duomenų centrų paslaugų pirkimus) negalėtų šių paslaugų įsigyti iš tiekėjų, registruotų (jeigu gamintojas ar jį kontroliuojantis asmuo yra fizinis asmuo – nuolat gyvenantis ar turintis pilietybę) Vyriausybės tvirtinamame nepatikimų valstybių sąrašė.

Svarbu pastebėti, kad Projekto nuostatomis dėl galimybės valstybės informacinius išteklius laikyti Europos Sąjungos valstybėse narėse, Europos ekonominės erdvės valstybėse ir (arba) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse esančiuose duomenų centruose užtikrinamas 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1807 dėl laisvo ne asmens duomenų judėjimo Europos Sąjungoje pagrindų 4 straipsnio 1 dalies nuostatų laikymasis.

Dėl teikiamų debesijos paslaugų sudėtingumo Projekte siūloma įtvirtinti nuostatas, kad sutartis dėl valstybės institucijų ir valstybės įstaigų, finansuojamų iš valstybės biudžeto, valdomų valstybės informacinių išteklių laikymo Europos Sąjungos valstybėse narėse, Europos ekonominės erdvės valstybėse ir (arba) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse esančiuose duomenų centruose su duomenų centrų valdytojais sudaro Vyriausybės įgaliota institucija; planuojama, kad Vyriausybės įgaliota institucija bus paskirtas Informacinės visuomenės plėtros komitetas.

Paaikšintina, kad tais atvejais, kai institucijai IT paslaugas teiks Informacinės visuomenės plėtros komitetas², jis užtikrins institucijos valdomų valstybės informacinių išteklių talpinimo valstybiniuose duomenų centruose arba duomenų centruose paslaugas; šiuo atveju valstybės informacinių išteklių talpinimo minėtuose duomenų centruose paslaugų teikimas būtų finansuojamas iš Informacinės visuomenės plėtros komitetui skirtų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų. Kitais atvejais valstybės informacinių išteklių talpinimu valstybiniuose duomenų centruose arba duomenų centruose turės pasirūpinti pačios institucijos, t. y. šios institucijos turi arba susitvarkyti savo turimus duomenų centrus, kad šie atitiktų ekonomikos ir inovacijų ministro patvirtintus reikalavimus, arba Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka pirkti duomenų centrų nuomos paslaugas iš valstybinių duomenų centrų arba duomenų centrų valdytojų; šiuo atveju už valstybės informacinių išteklių laikymą duomenų centruose sumokama iš institucijai skirtų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų ir (arba) kitų teisės aktuose nustatytų finansavimo šaltinių.

Siekiant tinkamai suvaldyti galimas rizikas ir pradėti saugiai naudotis verslo teikiamomis privačių duomenų centrų paslaugomis, Projekto nuostatų dėl duomenų centrų įsigaliojimą siūloma atidėti iki 2024 m. liepos 1 d. Atsižvelgiant į tai, kartu su Projektu teikiamas Pakeitimo projektas, kuriame nustatoma, kad valstybinių duomenų centrų naudotojai pradeda naudotis valstybinių duomenų centrų paslaugomis ne vėliau kaip 2024 m. liepos 1 dieną.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme įtvirtintu subsidiarumo principu, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami žemiausiu efektyvumą galinčiu užtikrinti viešojo administravimo sistemos lygmeniu, Projekte siūloma pavesti Ekonomikos ir inovacijų ministerijai patvirtinti techninius ir organizacinius reikalavimus, taikomus valstybiniams duomenų centrams ir Europos Sąjungos valstybėse narėse, Europos ekonominės erdvės valstybėse ir (arba) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse esantiems duomenų centrams, kuriuose laikomi valstybės informaciniai ištekliai. Taip pat Projektu siūloma atsisakyti prievolės Vyriausybei arba jos įgaliotai institucijai tvirtinti valstybinių duomenų centrų sąrašą – manytina, kad siekiant užtikrinti viešumą pakanka nustatyti, kad valstybinių duomenų centrų sąrašas būtų skelbiamas Ekonomikos ir inovacijų ministerijos interneto svetainėje. Be to, atsižvelgiant į tai, kad valstybinių duomenų centrų naudotojams teikiama vienintelė paslauga – t. y. įrangos ir duomenų laikymo duomenų centre paslauga, o privalomo naudojimosi šia paslauga terminas nustatytas Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 1, 2, 5, 6, 43 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 43², 43³ straipsniais įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje, Projektu siūloma, kaip perteklinio, atsisakyti Išteklių įstatyme nustatyto pavedimo Vyriausybei arba jos įgaliotai institucijai patvirtinti valstybinių duomenų centrų naudotojams teikiamų paslaugų teikimo sąlygų aprašą ir institucijų valdomų serverių ir (arba) registrų ir valstybės bei kitų informacinių sistemų įrangos ir duomenų perkėlimo į valstybinius duomenų centrus sąlygas, planą ir terminus.

Dėl duomenų klasifikavimo

Teisės aktuose turėtų būti nustatyti aiškūs požymiai, pagal kuriuos valstybės informacinius išteklius vienareikšmiškai būtų galima priskirti tam tikrai rūšiai. Atsižvelgiant į tai, Projektu siūloma valstybės informacinius išteklius skirstyti į ypatingos svarbos, svarbius, vidutinės svarbos ir mažos svarbos valstybės informacinius išteklius. Valstybė siekia pereiti prie duomenų, o ne informacijos ir dokumentų tvarkymo, kadangi kiekviename registre ir valstybės informacinėje

---

² Informacinės visuomenės plėtros komitetas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gegužės 13 d. nutarimu Nr. 498 „Dėl valstybės informacinių technologijų infrastruktūros konsolidavimo ir jos valdymo optimizavimo“ yra paskirtas centralizuotai teikiamų IT paslaugų teikėju.

sistemoje yra tvarkomi duomenys, todėl siūloma valstybės informacinių išteklių klasifikavimo sistema taip pat turi būti grindžiama duomenų, o ne informacijos, svarbos vertinimu. Priklausomai nuo duomenų svarbos būtų taikomi atitinkami saugos reikalavimai ir šiems duomenims tvarkyti naudojamiems registrams, valstybės informacinėms sistemoms ar kitoms informacinėms sistemoms. Projektu siūloma Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, kaip valstybės informacinių išteklių valdymo politiką formuojančiai institucijai, pavesti parengti ir pateikti Vyriausybei valstybės informacinių išteklių svarbos įvertinimo tvarkos aprašą bei patvirtinti valstybės informacinių išteklių svarbos įvertinimo metodiką, o Krašto apsaugos ministerijai, kaip institucijai, kuri formuoja politiką valstybės informacinių išteklių saugos srityje, rengtų duomenų saugos reikalavimus ir saugos dokumentų turinio gaires. Atsižvelgiant į šiuos pakeitimus Projektu siūloma tikslinti Išteklių įstatymo 4 straipsnio 4 punkte įtvirtintą Vyriausybės funkciją, kuria Vyriausybei pavesta nustatyti informacijos, sudarančios valstybės informacinius išteklius, svarbos įvertinimo tvarką ir tvirtinti valstybės informacinių sistemų, registrų ir kitų informacinių sistemų klasifikavimo gaires, o taip pat tikslinamos Išteklių įstatymo 18 straipsnio 3 dalies ir 30 straipsnio 3 dalies perteklinių nuostatos.

Dėl įtraukimo į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą kriterijų

Šiuo metu į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą negali būti įtraukiamos kai kurios institucijos, kurių funkcijoms atlikti yra būtina naudotis Saugiojo tinklu. Kaip pvz., Valstybės kontrolei nesuteikta teisė būti Saugiojo tinklo naudotoja, nors ši institucija atlieka valstybės informacinių išteklių būtinų gyvybiškai svarbioms valstybės funkcijoms atlikti ir valstybinėms mobilizacinėms užduotims vykdyti, valstybinį auditą. Taip pat praktikoje iškyla problemų ir dėl institucijų, kurios nėra Saugiojo tinklo naudotojos, tačiau, vykdydamos teisės aktais joms pavestas funkcijas, privalo jungtis prie valstybės registrų ar valstybės informacinių sistemų, kurias administruoja Saugiojo tinklo naudotojai. Be to, institucijoms, kurios nėra Saugiojo tinklo naudotojos, kyla problemų ir jungiantis prie Europos Sąjungos valstybių narių institucijų valdomų informacinių išteklių.

Siekiant spręsti pirmiau minėtas problemas, Projekte siūloma įtvirtinti nuostatas, kad į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą įrašomos institucijos, kurių funkcijoms atlikti būtina naudotis Saugiojo tinklu arba kurioms reikalinga prieiga prie Europos Sąjungos valstybėse narėse, Europos ekonominės erdvės valstybėse ir (arba) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse esančių institucijų ar duomenų centrų. Remiantis Išteklių įstatymo 43² straipsnio 1 dalies nuostatomis, nauji Saugiojo tinklo naudotojai į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą įtraukiami Krašto apsaugos ministerijos teikimu.

Kiti pakeitimai

Remiantis Išteklių įstatymo nuostatomis, valstybės informacinių išteklių valdyme turėtų dalyvauti Valstybės informacinių išteklių valdymo taryba, kurios narių skaičių, personalinę sudėtį ir jos veiklos reglamentą tvirtina Vyriausybė. Tačiau per visą dešimties metų Išteklių įstatymo galiojimo laikotarpį nė vienas minėtos tarybos posėdis neįvyko. Atsižvelgiant į tai, Projektu siūloma Valstybės informacinių išteklių valdymo tarybos atsisakyti (Išteklių įstatymo 7 straipsnio nuostatos).

Siūloma Išteklių įstatymo 43² straipsnio 1 dalį papildyti nuostata, kuri sudarytų sąlygas institucijoms, neturinčioms techninių galimybių prie viešųjų elektroninių ryšių tinklų jungtis tik per Saugiojo tinklą, prie Saugiojo tinklo jungtis specialiomis teisėmis. Prieigos prie Saugiojo tinklo vietos šiose institucijose būtų įrengiamos, išbandomos ir veiktų pasyvaus veikimo režimu iki perėjimą į aktyvų veikimo režimą inicijuotų pati institucija arba įsigaliojusių nepaprastosios veikimo sąlygų. Saugiojo tinklo tvarkytojas kartu su Krašto apsaugos ministerija parengtų Prisijungimo prie

Saugiojo tinklo aprašo patikslinimą, išdėstant sąlygas šių institucijų prisijungimui bei nustatytų nepaprastąsias veikimo sąlygas. Šio pakeitimo reikalingumas grindžiamas institucijų (pvz., viešoji įstaiga „LIETUVOS NACIONALINIS RADIJAS IR TELEVIZIJA“) pateiktais argumentais, kad Saugusis tinklas įprastomis veikimo sąlygomis tam tikrais aspektais apriboja veiklą, tačiau krizių atvejų arba siekiant išlaikyti institucijos veiklos tęstinumą, prieiga prie Saugiojo tinklo būtų būtina ir neatidėliotina.

Atkreiptinas dėmesys, kad Išteklių įstatymo 43² straipsnyje kalbant apie Saugiojo tinklo naudotojams teikiamas paslaugas yra vartojama formuluotė „elektroninių ryšių paslaugos“. Tokia formuluotė nėra visai tiksli, nes Išteklių įstatymo 43² straipsnio 5 dalies 3 punkte yra įtvirtintos „kolektyvinės apsaugos kibernetinio saugumo priemonėmis paslaugos“, kurios nelaikytinos elektroninių ryšių paslaugomis. Atsižvelgiant į tai, Projektu siūlytina tikslinti Išteklių įstatymo 43² straipsnį ir, aptariant Saugiojo tinklo naudotojams teikiamas paslaugas, šalia formuluotės „elektroninių ryšių paslaugos“ papildomai vartoti ir formuluotę „kibernetinio saugumo paslaugos“. Pažymėtina, kad šia formuluote nėra įvedama jokių naujų paslaugų, o atsižvelgiant į Išteklių įstatymo 43² straipsnio 5 dalies 3 punkte jau įtvirtintas ir veikiančias paslaugas, tikslinama bendro pobūdžio formuluotė, nusakanti Saugiojo tinklo naudotojams teikiamas paslaugas.

Ekstremaliųjų situacijų, nepaprastosios padėties, mobilizacijos metu Saugiajame tinkle esančioms institucijoms ypač aktualu turėti ne tik šiuo metu Saugiojo tinklo užtikrinamą ryšį, bet ir alternatyvias tarpusavio komunikavimo priemones, kurios galėtų užtikrinti visų Saugiajame tinkle esančių institucijų tarpusavio susirašinėjimą, dokumentų keitimąsi, balso ir vaizdo komunikavimą tiek laidinėmis, tiek palydovinėmis priemonėmis, nepriklausomai nuo viešųjų ir tarptautinių ryšių veikimo ar neveikimo. Atsižvelgiant į tai, Projektu siūloma prie Saugiojo tinklo teikiamų standartinių elektroninių ryšių ir kibernetinio saugumo paslaugų priskirti ir technines bendradarbiavimo priemones, kurios skirtos Saugiojo tinklo naudotojų ir jų struktūrinių padalinių tarpusavio sąveikai užtikrinti.

Be to, Projektu atliekami ir redakcinio pobūdžio pakeitimai – tikslinamas Išteklių įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 1 dalyje, 22 straipsnio 4 dalyje ir 39 straipsnio 1 dalyje nurodytas ministerijos pavadinimas, t. y. formuluotės „Ūkio ministerija“ ir „ūkio ministro įgaliota institucija“ keičiamos atitinkamai į „Ekonomikos ir inovacijų ministerija“ ir „ekonomikos ir inovacijų ministro įgaliota institucija“.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Poveikis atitinkamai sričiai (valstybės informacinių išteklių valdymas).

Neigiamas poveikis atitinkamai sričiai nenumatomas.

Numatomas teigiamas poveikis: bus sudarytos sąlygos naudotis patikimų tarptautinių paslaugų teikėjų teikiamomis paslaugomis, tokiu būdu didinant IT paslaugų prieinamumą, kibernetinį saugumą ir sudarant galimybę IT paslaugų teikimui pritaikyti naujausias technologijas ir galimybes.

Poveikis valstybės finansams.

Neigiamo poveikio valstybės finansams nenumatoma.

Numatomas teigiamas poveikis: sudarius prielaidas tam tikrus valstybės informacinius išteklius arba jų kopijas laikyti privačiuose duomenų centruose, duomenų centrų paslaugos būtų

įsigyjamos palankiausiomis sąlygomis, o tai, tikėtina, leistų sumažinti išlaidas, patiriamas dėl institucijų, finansuojamų iš valstybės biudžeto, valdomų valstybės informacinių išteklių laikymo duomenų centruose.

Poveikis administracinei naštai.

Priimti Įstatymų projektai įtakos administracinei naštai neturės.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti Įstatymų projektai įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Projekto įgyvendinimas turės teigiamą poveikį verslo sąlygoms ir jo plėtrai, nes skatins investuoti į duomenų centrų kūrimą Lietuvos Respublikoje. Sudarius prielaidas tam tikrus valstybės informacinius išteklius arba jų kopijas laikyti privačiuose duomenų centruose, bus užtikrinamos konkurencingos sąlygos duomenų centrų paslaugų rinkoje bei galimybė duomenų centrų paslaugas įsigyti palankiausiomis sąlygomis.

8. Ar įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai strateginio lygmens planavimo dokumentams neprieštarauja.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Įstatymų projektų inkorporavimui į teisinę sistemą kitų įstatymų priimti, galiojančių įstatymų pakeisti ar panaikinti nereikės.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų.

Įstatymų projektuose nevartojami nauji terminai ar sąvokos, kuriuos reikėtų įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektų nuostatos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams neprieštarauja.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

1. Priėmus Projektą, Vyriausybė turės priimti šiuos Vyriausybės nutarimų projektus:

1.1. iki 2022 m. birželio 30 d.:

1.1.1. Dėl valstybės informacinių išteklių, kurių kopijos laikomos ne Lietuvos Respublikos teritorijoje esančiuose duomenų centruose, sąrašo patvirtinimo (rengėja – Ekonomikos ir inovacijų ministerija);

1.1.2. Dėl valstybės informacinių išteklių, kurių sąrašą tvirtina Vyriausybė, kopijų laikymo ne Lietuvos Respublikos teritorijoje esančiuose duomenų centruose ir šių išteklių veikimo atstatymo tvarkos aprašo tvirtinimo (rengėja – Ekonomikos ir inovacijų ministerija);

1.2. iki 2022 m. gruodžio 31 d.:

1.2.1. Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. sausio 3 d. nutarimo Nr. 27 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo įgyvendinimo saugiojo valstybinio duomenų perdavimo tinklo ir valstybinių duomenų centrų valdymo srityse“ pakeitimo (rengėja – Krašto apsaugos ministerija kartu su Ekonomikos ir inovacijų ministerija);

1.2.2. Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 23 d. nutarimo Nr. 921 „Dėl Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo (rengėja – Ekonomikos ir inovacijų ministerija);

1.2.3. Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 23 d. nutarimo Nr. 924 „Dėl Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo (rengėja – Krašto apsaugos ministerija);

1.2.4. Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimo Nr. 716 „Dėl Bendrųjų elektroninės informacijos saugos reikalavimų aprašo, Saugos dokumentų turinio gairių aprašo ir Elektroninės informacijos, sudarančios valstybės informacinius išteklius, svarbos įvertinimo ir valstybės informacinių sistemų, registrų ir kitų informacinių sistemų klasifikavimo gairių aprašo patvirtinimo“ pakeitimo (rengėja – Krašto apsaugos ministerija);

1.2.5. Dėl valstybės informacinių išteklių svarbos įvertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo (rengėja – Ekonomikos ir inovacijų ministerija);

1.2.6. Dėl institucijų valdomų svarbių, vidutinės svarbos ir mažos svarbos valstybės informacinių išteklių kopijų laikymo valstybiniuose duomenų centruose tvarkos aprašo tvirtinimo (rengėja – Ekonomikos ir inovacijų ministerija).

2. Priėmus Projektą, ekonomikos ir inovacijų ministras turės patvirtinti:

2.1. iki 2022 m. birželio 30 d. – Techninius ir organizacinius reikalavimus, taikomus valstybiniais duomenų centrams ir Europos Sąjungos valstybėse narėse, Europos ekonominės erdvės valstybėse ir (arba) Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse esantiems duomenų centrams, kuriuose laikomi valstybės informaciniai ištekliai;

2.2. iki 2022 m. gruodžio 31 d. – Valstybės informacinių išteklių svarbos įvertinimo metodiką.

3. Iki 2022 m. gruodžio 31 d. krašto apsaugos ministras turės pakeisti Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2019 m. liepos 2 d. įsakymą Nr. V-583 „Dėl Saugiojo valstybinio duomenų perdavimo tinklo veiklą užtikrinančių dokumentų patvirtinimo“ (rengėja – Krašto apsaugos ministerija).

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymų projektams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Naujiems Saugiojo tinklo naudotojams Saugiuoju tinklu teikiamos standartinės elektroninių ryšių ir kibernetinio saugumo paslaugos būtų teikiamos iš esamų valstybės biudžeto asignavimų: t. y. būsimų Saugiojo tinklo naudotojų asignavimus, kuriuos jie šiuo metu skiria elektroninių ryšių paslaugoms, numatoma perkelti į krašto apsaugos ministro įgaliotos valstybės biudžetinės įstaigos, administruojančios Saugųjį tinklą, biudžetą.

Šiuo metu Išteklių įstatyme yra įtvirtinta prievolė Saugiojo tinklo naudotojams jų valdomą įrangą ir duomenis laikyti valstybiniuose duomenų centruose nuo š. m. liepos 1 d. Vadinasi, šiam tikslui Saugiojo tinklo naudotojai turėjo suplanuoti ir asignavimus. Projektu sudaromos konkurencingos sąlygos duomenų centrų paslaugų rinkoje bei Saugiojo tinklo naudotojams suteikiama galimybė duomenų centrų paslaugas įsigyti palankiausiomis sąlygomis, o tai, tikėtina, leis sumažinti suplanuotas išlaidas, kurios patiriamos (arba būtų patiriamos) dėl institucijų valdomų valstybės informacinių išteklių laikymo duomenų centruose. Atsižvelgiant į tai, manoma, kad papildomų lėšų, be institucijų jau suplanuotų 2022 – 2024 m., jų valstybės informacinių išteklių talpinimo valstybiniuose duomenų centruose ar privačiuose duomenų centruose paslaugoms neprireiks. Papildomas valstybės biudžeto lėšų poreikis 2022 m. (jei toks būtų) būtų dengiamas iš Saugiojo tinklo naudotojų asignavimų valdytojų turimų bendrųjų asignavimų, o klausimas dėl papildomų asignavimų skyrimo 2023 m. ir vėlesniems metams būtų svarstomas Vyriausybės kanceliarijoje kasmet organizuojamuose pasitarimuose dėl 2023 – 2025 m. planuojamų asignavimų ir siekiamų rezultatų valstybės veiklos srityse.

Tačiau papildomos lėšos būtų reikalingos Saugiojo tinklo naudotojų valdomų valstybės informacinių išteklių kopijų laikymo valstybiniuose duomenų centruose ar verslo valdomuose duomenų centruose (kaip Lietuvos Respublikos teritorijoje, taip ir užsienio valstybių teritorijose) nuomos paslaugoms apmokėti. Paaiškiname, kad valstybės institucijų ir valstybės įstaigų, finansuojamų iš valstybės biudžeto, valdomų valstybės informacinių išteklių kopijų laikymo valstybiniuose duomenų centruose ir verslo valdomuose duomenų centruose nuomos paslaugoms apmokėti planuojama skirti Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano priemonių lėšų (Valstybės skaitmeninimo plėtros programa³). Valstybės skaitmeninimo plėtros programos pažangos priemonės „Skatinti efektyvų valstybės informacinių išteklių valdymą“ lėšos, suplanuotos Finansų ministerijos rezervinėje programoje, skirtos įgyvendinti reformą „Valstybės IT konsolidavimas ir valdymo pertvarka“, bus nukreiptos Vyriausybės įgaliojimai institucijai, kuri centralizuotai turės sudaryti sutartis dėl valstybės institucijų ir valstybės įstaigų, finansuojamų iš valstybės biudžeto, valdomų valstybės informacinių išteklių talpinimo valstybiniuose duomenų centruose arba duomenų centruose.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Projekto reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną Eurovoc: *automatinė informacinė sistema, informacinė paslauga, informacijos technologija*.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra

---

³ 2021–2030 metų Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos valstybės skaitmeninimo plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. lapkričio 17 d. nutarimu Nr. 971 „Dėl 2021–2030 metų Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos valstybės skaitmeninimo plėtros programos patvirtinimo“.